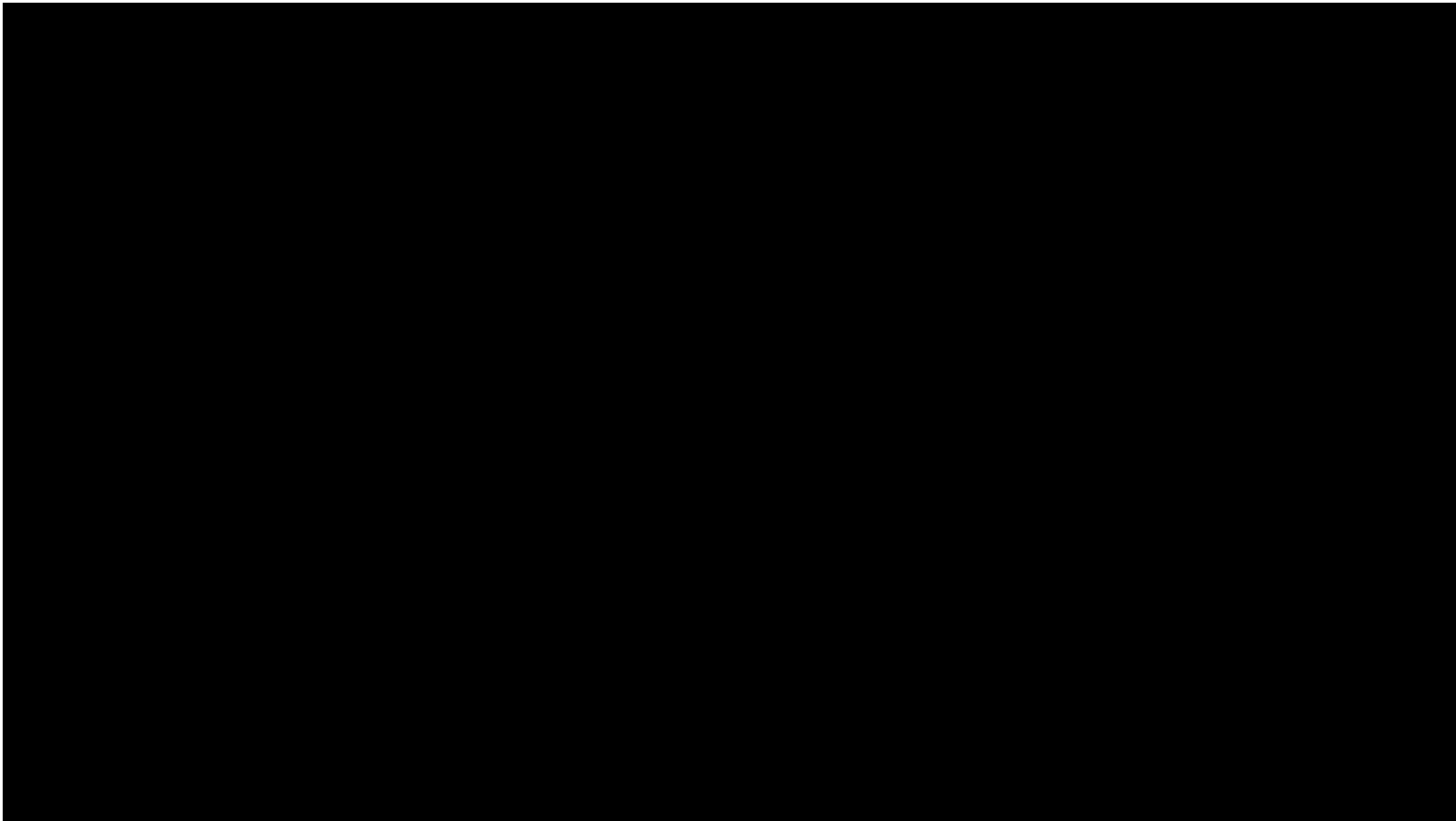

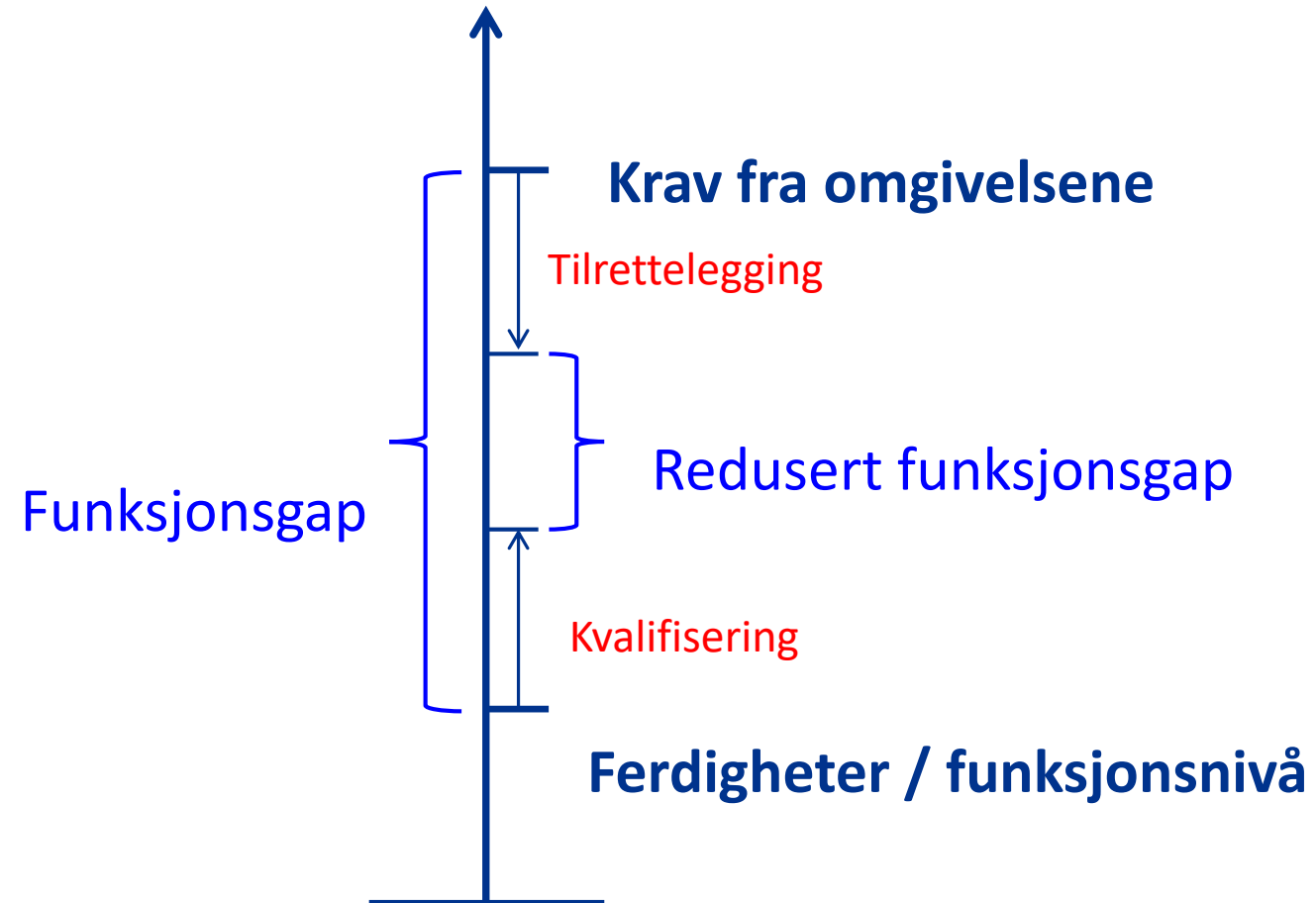
Autismekurs

Tiltak

22.11.23 vernepleier Randi Eimhjellen

- Har ikke verbalspråk
- Kan ikke kle på seg
- Mangler samarbeidsferdigheter
- Mangler felles oppmerksomhet
- Sensitiv for lyd/lukt/lys
- Vansker med å delta i sosiale sammenhenger
- Utfordrende atferd som å slå, skrike, spytte/legge seg ned

Mål:

- Innehar kommunikasjonsferdigheter som kan påvirke hverdagen (eks be om noe, forstå hva andre sier)
- Er selvstendig ved påkledning, tannpuss etc
- Samarbeider i leke med andre

Tiltak:

- Særtrening av ferdigheter
- Legge til rette for at situasjoner oppstår, naturlige situasjoner, generalisering
- Feilfri læring (nok hjelp)
- Positiv/negativ forsterkning av ønsket atferd
- Rutiner og rammebetingelser
- Redusere stimuli fra objekt, lyd, lys, lukt
- Overse atferd, avverge skade

- Har verbalspråk
- Sensitiv for lyd/lukt/lys
- Vansker med å delta i sosiale sammenhenger

Mål:

- deltar i sosiale sammenhenger
- har ulike handlingsalternativ - for å fjerne ubehag

Tiltak:

Rollespill/samtaler/video/modell, trene i naturlige situasjoner

- Sosiale ferdigheter:

- tyde kroppsspråk/situasjonsforståelse
- øve/trene på å si i fra før en blir for sliten

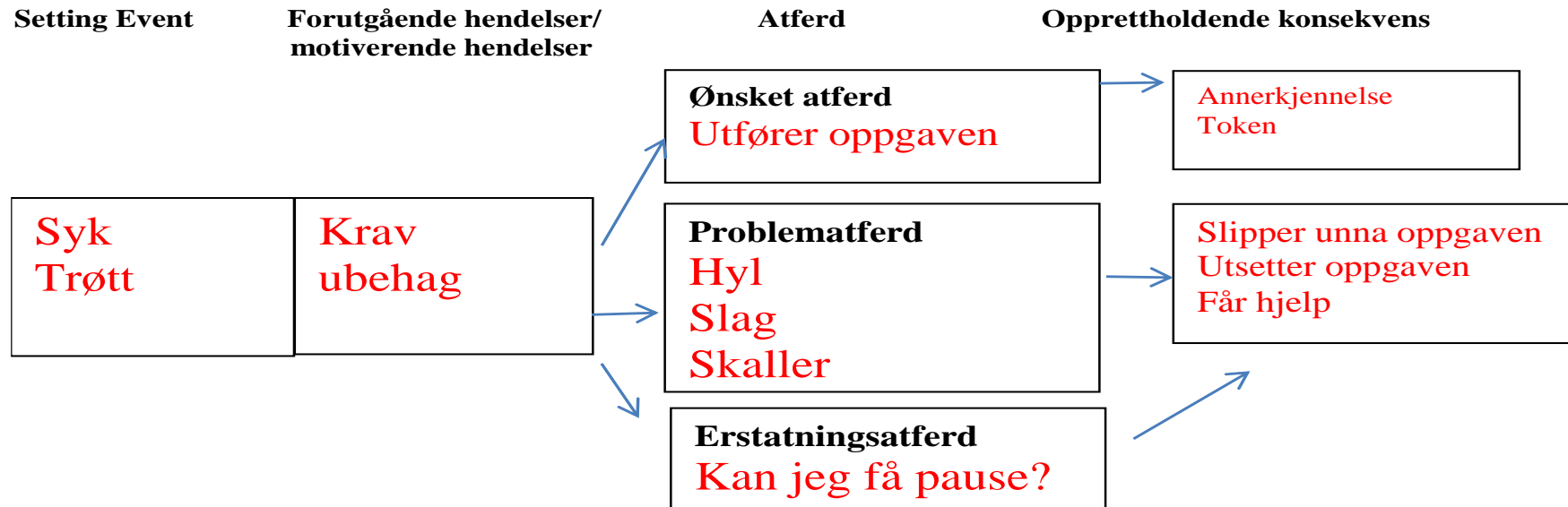
- Tilpassede rammer og rutiner:

taxi - buss

ørepropper

lukt på klut

ta pauser i tide

Strategier for:

økologiske hendelser- forutgående hendelser

<i>Muligheter til å endre kontekst</i> Endre timeplan Klargjøre regler Tilpasse krav	<i>På hvilke måter kan atferdsproblemet forhindres</i> Påminnelse om ønsket atferd Ekstra hjelp Modifisere oppgaver ut fra ferdigheter og tilstand
--	--

Opplæring:

<i>Hva kan gjøres for å øke ønsket atferd eller lære erstatningsatferd</i> Trene på ønsket atferd Prompte riktig atferd Trene på erstatningsatferd
--

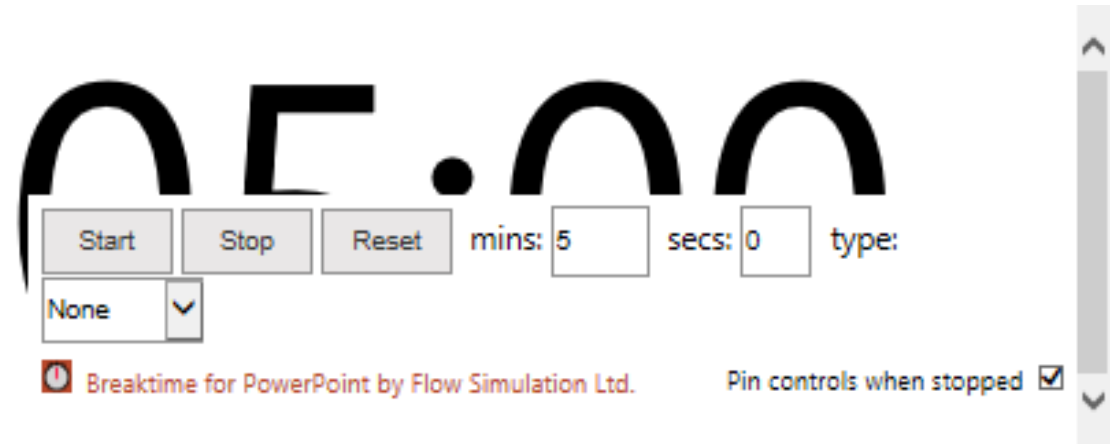
Konsekvenser:

<i>Hva bør gjøres når problemet oppstår</i> Prompte erstatningsatferd Etablere ro Rekonstruksjon Time –out Redusere privilegier	<i>Hva bør gjøres når ønsket eller erstatningsatferd oppstår</i> Forsterknings prosedyre Ros-spesifikk Token
---	--

Gi tilpasset hjelp (Prompt-promptfading)

- Håndledning
- Peking/gester
- Modellering
- Instruks
- Huskeliste
- Billedplan/ e-plan
- Instruksjoner skriftlig, video etc
- Stillingsprompt

1. Snu deg til sidemannen og snakk om hvilken type tilpasset hjelp (prompt) dere benytter i deres hverdag.
2. Hvordan er dere bevisste på at hjelpen skal reduseres, og bidra til at personen blir mer selvstendighet?

Særtrening

- Mengdetrening for å få frem grunnleggende ferdigheter
- Felles oppmerksomhet
- Imitasjonsferdigheter
- Samarbeidsferdigheter
- Språkforståelse: Reseptivt, ekspressiv, intraverbaler
- Lekeferdigheter
- Sosiale ferdigheter
- Selvhjelpsferdigheter

**Mål: Randi følger instruks «gi meg»
Randi kan fargene blå, rød og gul**

Prompt

Forandledning (oppgave)

- Trener sier «gi meg blå»

Atferd

- Randi gir blå kloss

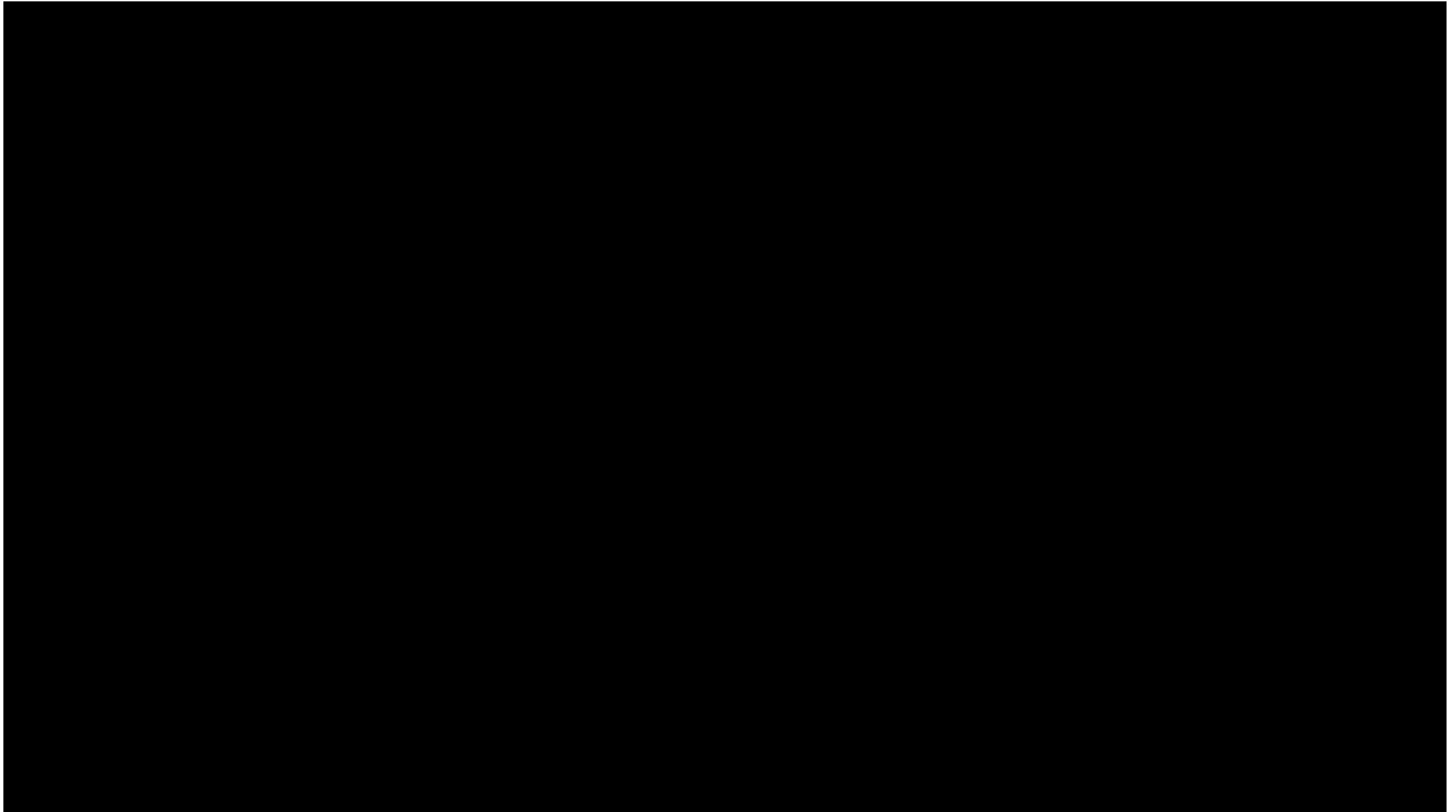
Konsekvens

- Ros + token

Trening i det naturlige miljøet

- Arrangere eller tilrettelegge omgivelsene
- Vente på barnets initiativ
- Barnet tar initiativ gjennom tegn, bilder, verbalt
- Gi barnet tilgang til den motiverende stimulusen som barnet i utgangspunktet tok initiativet til å få eller snakke om
- Bruke atferd som er lært inn i særtrening ut i naturlige situasjoner (felles oppmerksomhet, kommunikasjonstrening)

Eksempel på trening PRT

Sosial ferdigheter

Vansker med å forstå:

-andre sine gester

- hva blikkontakt brukes til

«Hvorfor skal jeg se på deg når jeg vet hvor du er?»

-Andres følelser

-Endringer i ansiktsuttrykk

- vil leke med andre barn, men vet ikke hvordan.
- vet ikke om læreren er fornøyd med oppgåva han har gjort.
- prøver å forstå det som læreren seier.
- hører andre le, men skjønner ikke hvorfor.
- informerer andre om at de bryter reglene i og blir møtt med sinne.

Sosial ferdigheter

- ART
- [ViMo](#)
- SmArt oppvekst
- Kurs på habiliteringssenteret

Struktur skaper forutsigbarhet

- Visuelle styringssystem
- Rutiner
- Tydelige voksne
- Lik håndtering
- Hjelp

Hjelpemiddel

- [e-plan | HabTech AS](#)

Tegnøkonomi

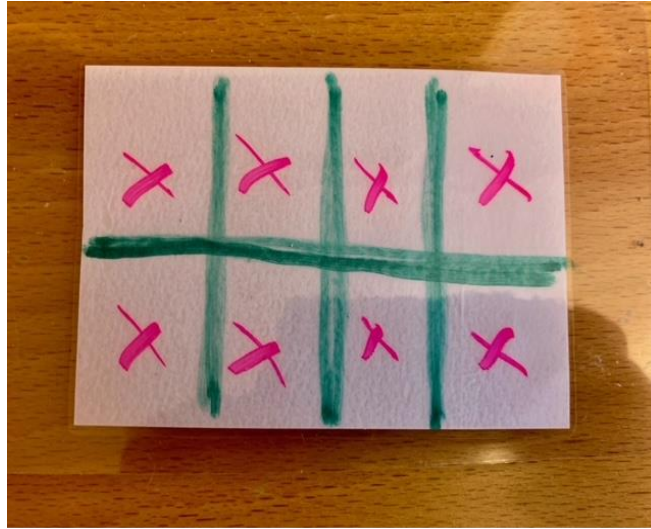
- Brukes for å motivere til å trene på ferdigheter
- Brukes for å unngå metning av potensielle forsterkere
- Et system hvor nøytrale objekter / tegn / token er blitt etablert som forsterkere
- Veksles inn i noe barnet ønsker seg (sluttforsterkere)
- Verdien av token avhenger av verdien på sluttforsterkeren – hva de kan veksles inn i

Hvordan brukes det:

- Må læres / etableres
- Forklares
- Gis erfaring / trenes inn ved baklengs kjeding
- Full opptjening gir tilgang til sluttforsterker – veksling

Tegnøkonomi

- Ulike utforminger
- Poengsystem
- Smilefjes
- Avkrysning
- Brett med klosser / nupper etc
- Klistremerker
- Rør med kuler / baller
- Søyler som fargelegges
- Puslespill

Ved trening på selvstendighet

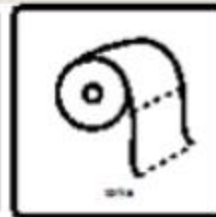
- Fordeler og hindringer
- Mål at barnet mestrer alle delhandlingene og får flyt i en handlingskjede
- Legge til rette for at barnet mestrer
- Feilfri læring
- Kvalitativ beskrivelse av hver delhandling
- Gjør kjeden enkel nok til å sikre mestring hos barnet
- Identifiser delhandlinger barnet trenger hjelp til å gjennomføre
- Bestem hvilken type hjelp barnet trenger for å mestre hver delhandling
- Bestem type forsterkere underveis, overganger til neste ledd i kjeden og på slutten av kjeden

Handlingskjeder i rutinesituasjoner

Håndvask

Toalett

1. Tar tak i linningen på underbuksen med begge hender
2. Holder den mot høyre fot
3. Tar høyre fot inni høyre hull på buksen og drar buksen opp på knærne
4. Tar venstre fot inni venstre hull på buksen og drar den opp på knærne
5. Drar buksen opp med begge hender til magen/rygg

Prompt

- Bilde + instruks
- Peking
- Peking

- modell

Atferd

- 1. Tar på underbukser.
- 2. Tar på trøye.
- 3. Tar på strømpebukse.
- 4. Tar på sokker.
- 5. Tar på genser.
- 5. Tar på bukser.

Positiv forsterkning

- Beskrivende ros + «Give me five»
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token

Prompt

- Bilde + instruks
- Peking

- modell

- peking

- peking

Atferd

- 1. Tar tak i linningen på underbuksen med begge hender.
- 2. Holder den mot høyre fot
- 3. Tar høyre fot inni høyre hull på buksen og drar buksen opp på knærne
- 4. Tar venstre fot inni venstre hull på buksen og drar den opp på knærne
- 5. Drar buksen opp til magen fremme og bak.

Positiv forsterkning

- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros
- Beskrivende ros + token

- Beskrivende ros
- Beskrivende ros + token

Prompt

- Bilde + instruks
- Peking

- modell
- Teller sammen til 5

- peking

Atferd

- 1. Går til vasken.
- 2. Tar tannbørsten.
- 3. Skrur på vannet.
- 4. Skyller tannbørsten.
- 5. Pusser yttersiden tennene oppe. X5
- 6. Pusser tyggeflatene oppe. X5
- 7. Pusser foran oppe. X5
- 8. Pusse nede som oppe. X5
- 9. Gjenta 5.6.7,8.
- 8. Skyller tannbørsten.
- 9. Tar vann i vannglasset.
- 10. Drikker litt vann.
- 11. Spytt ut.
- 12. Setter glasset på plass.
- 13. Setter tannbørsten på plass.
- 14. Setter tannkremen på plass

Positiv forsterkning

- Beskrivende ros + «Give me five»
- Beskrivende ros + token

- Beskrivende ros + token

- Beskrivende ros + token

- Beskrivende ros + token

- Beskrivende ros + token

Prompt

- Bilde + instruks
- Peking
- Peking

- modell

Atferd

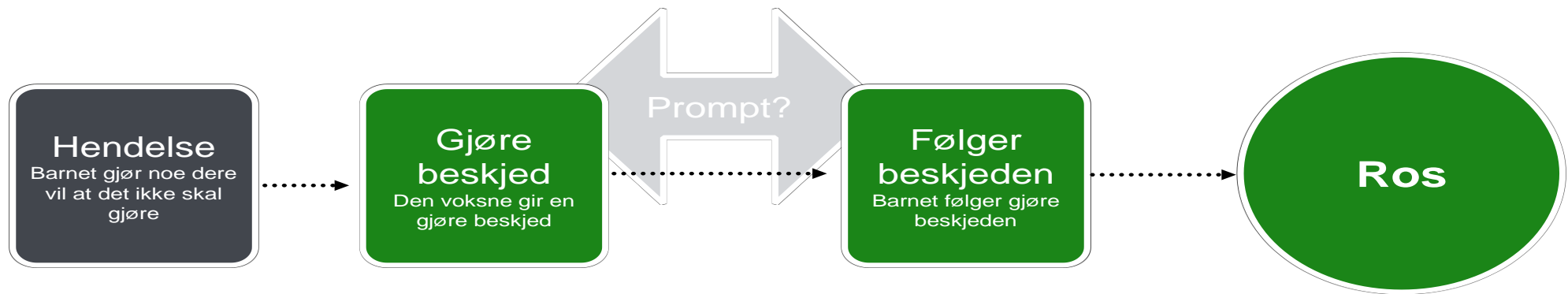
- 1. Tar på dressen.
- 2. Tar på skjerf.
- 3. Tar på lue.
- 4. Tar på votter.
- 5. Tar på støvler.
- 5. Går ut.

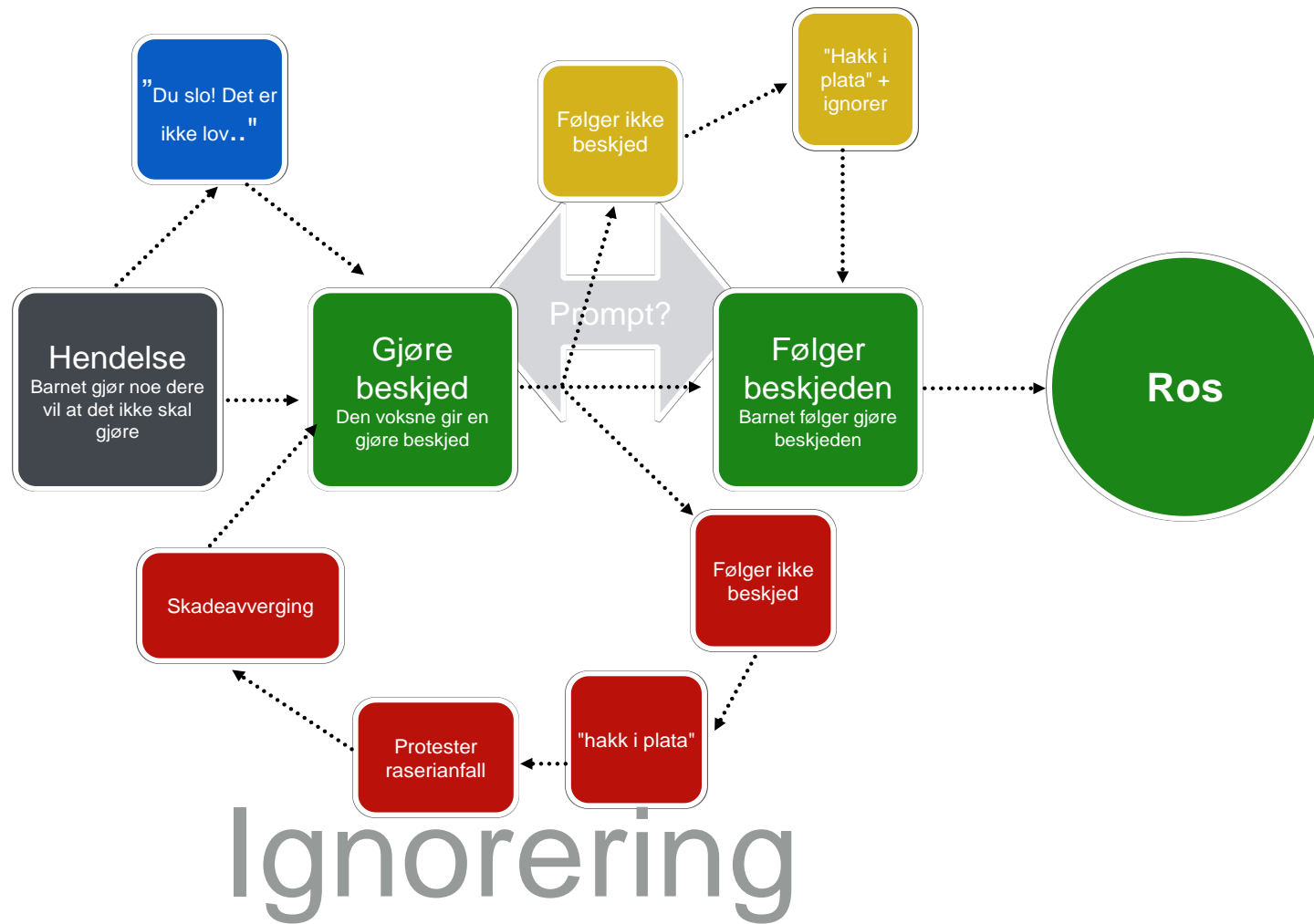
Positiv forsterkning

- Beskrivende ros + «Give me five»
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token
- Beskrivende ros + token

Kommunikasjon - beskjeder

- Reduser antall beskjeder
- En beskjed om gangen
- Tydelige beskjeder
- Realistiske beskjeder/Alders og funksjonstilpasset beskjeder
- Gjør beskjeder. Unngå ikke... beskjeder
- Forvarsel og påminnelser
- «Først – Så» beskjeder
- Følg opp beskjeder med forsterkning av ønsket atferd

Kjetil Viken: Atferdsanalytisk miljøbehandling

Jørn Isaksen og Are Karlsen: Innføring i atfersanalyse

Horne og Øyen ,1991 Beck et al., 2005 (tegnøkonomi)

Foreldreveiledningsprogram, Glenne kompetansesenter

Webster Stratton: «De utrolige årene»

Gundersen et.al.,2015, «AART En metode for trening av sosial kompetanse»

Egeberg Espen «PRT- Pivotal Response Treatment»

<https://vimo.no>

<https://www.habtech.no>

Helsibiblioteket.no